

Laiks pieteikties kompensācijām!

Kompensācijas par zaudējumiem, kas saistīti ar nemedījamo un migrējošo dzīvnieku sugu nodarītajiem postījumiem

Līdz ar pavasara iestāšanos Latvijā atgriežas gājputni. Vairums Latvijas iedzīvotāju tos sagaida ar prieku, bet daļa zemnieku uz šo laiku raugās ar bažām, jo pēc tālā ceļa dzērves, gulbji un zosis atgūst spēkus un labprāt mīlojas labības laukos, tādējādi to saimniekiem sagādājot zaudējumus.

Latvijā par šāda veida postījumiem ir iespēja saņemt kompensāciju. To regulē Ministru kabineta 2016. gada 7. jūnija noteikumi nr. 353 "Kārtība, kādā zemes īpašniekiem vai lietotājiem nosakāmi to zaudējumu apmēri, kas saistīti ar īpaši aizsargājamo nemedījamo sugu un migrējošo sugu dzīvnieku nodarītajiem būtiskiem postījumiem, un minimālās nepieciešamo aizsardzības pasākumu prasības postījumu novēršanai".

Jāatzīmē, ka kompensācijas iespējams saņemt ne tikai par nemedījamo migrējošo putnu nodarītajiem zaudējumiem augkopībā, kas ir būtiski tagad, pavasarī. Saskaņā ar augstāk minēto noteikumu 3. punktu zaudējumus nosaka, ja:

- 1) postījumi nodarīti augkopības, akvakultūras, lopkopības vai biškopības nozarē;
- 2) nodarīto zaudējumu apmērs pārsniedz vienas valstī noteiktās minimālās mēnešalgas apmēru (*euro*);
- 3) postījumu platība augkopībā konkrētajā zemes vienībā nav mazāka par 0,05 hektāriem;
- 4) postījumi akvakultūrai nodarīti zivju dīķos un katra zivju dīķa platība nav mazāka par 0,1 hektāru;
- 5) postījumus akvakultūrai nodara būtiskākās zivjēdāju putnu sugas – gārņi (zivju gārnis (*Ardea cinerea*) vai lielais baltais gārnis (*Egretta alba*)), ķīri (lielais ķīris (*Larus ridibundus*) vai mazais ķīris (*Larus minutus*)), jūras krauklis (*Phalacrocorax carbo*), zivju ērglis (*Pandion haliaetus*), jūras ērglis (*Haliaeetus albicilla*) –, kā arī ūdrs (*Lutra lutra*).

Kompensācijām var pieteikties:

- **augkopības nozarē – pavasara un rudens migrācijas sezonas laikā**, bet ne biežāk kā vienu reizi katras sezonas laikā;
- akvakultūras nozarē – ne biežāk kā **reizi gadā**;
- lopkopības vai biškopības nozarē – par **ikreizējiem** nodarītajiem postījumiem.

Jāņem vērā, ka **kompensāciju var saņemt tikai tad, ja zemes īpašnieks vai lietotājs postījumu vietā ir veicis šajos noteikumos minētos aizsardzības pasākumus postījumu novēršanai.**

Lai pretendētu uz kompensāciju, pieteikums par tās saņemšanu pēc postījumu konstatēšanas **nekavējoties** jāiesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē vai izmantojot Vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā (www.latvija.lv) pieejamo tiešsaistes formu.

Pirms pieteikuma iesniegšanas noteikti jāiepazīstas ar visiem priekšnosacījumiem tā saņemšanai: <https://likumi.lv/ta/id/282681-kartiba-kada-zemes-ipasniekiem-vai-lietotajiem-nosakami-to-zaudejumu-apmeri-kas-saistiti-ar-ipasi-aizsargajamo-nemedijamo>.

Kompensācijas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikrolieģumos

Kompensāciju izmaksu administrē divas institūcijas – Dabas aizsardzības pārvalde (DAP) un Lauku atbalsta dienests (LAD). Iesniegums katru gadu jāiesniedz **DAP līdz 15. maijam un LAD – līdz 22. maijam**. Piesakoties LAD, jāiesniedz **vienotais iesniegums LAD elektroniskajā pieteikšanās sistēmā**.

DAP jāvēršas, ja:

1. zemes īpašums atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (ĪADT), kas **nav Natura 2000**;
2. zemes īpašums vai tā daļa ar platību, kas **mazāka nekā 1 ha**, atrodas **mikrolieģumā ārpus Natura 2000**,

kur:

- **meža zemēs** ir aizliegta jebkāda saimnieciskā darbība, koku ciršana galvenajā cirtē un kopšanas cirtē, koku ciršana galvenajā cirtē vai koku ciršana kailcirtē;
- **lauksaimniecības zemēs** aizliegta uzāršana un kultivēšana vai aizliegta visu veidu saimnieciskā darbība.

Kompensāciju – ikgadējo atbalsta maksājumu par meža zemēm – **piešķir** tad, ja **mežaudze ir sasniegusi vismaz 20 gadu vecumu**.

Kompensāciju **nepiešķir** dabas pieminekļu – īpaši aizsargājamo koku un akmeņu – teritorijās.

Sīkāka informācija, t. sk. ĪADT, kas nav *NATURA 2000* teritorijas, saraksts:

<https://daba.gov.lv/public/lat/pakalpojumi/kompensacijas/>.

LAD jāvēršas, ja zemes īpašums vai tā daļa, kas **nav mazāka par 1 ha (meža zeme, izņemot purvu)**

- 1) atrodas **NATURA 2000 teritorijā**;
- 2) atrodas **mikrolieģumā**,

kur:

- aizliegta mežsaimnieciskā darbība;
- aizliegta galvenā cirte un kopšanas cirte;
- aizliegta galvenā cirte;
- aizliegta kailcirte.

Sīkāka informācija:

http://www.lad.gov.lv/files/ladNewsItemFile/50/2017_info_materials_04apr2017_16_30.pdf.

(Informatīvais materiāls platību maksājumu saņemšanai 2017., 19. nodaļa “KOMPENSĀCIJAS MAKSĀJUMS PAR *NATURA 2000* MEŽA TERITORIJĀM”, 52. lpp.).

Kompensāciju apmērs

Saimnieciskās darbības aizliegums	Kompensāciju apmērs (euro/ha)	
	DAP	LAD
Aizliegta lauksaimnieciskā darbība: lauksaimniecības zemēs aizliegta uzāršana un kultivēšana vai aizliegta visu veidu saimnieciskā darbība	44	–
Aizliegta jebkāda mežsaimnieciskā darbība vai aizliegta koku ciršana galvenajā cirtē un kopšanas cirtē	157	160
Aizliegta koku ciršana galvenajā cirtē	128	120
Aizliegta koku ciršana kailcirtē	45	43